DIN SUFLET, PENTRU SUFLET

Revista profesorilor de religie şi a elevilor din Episcopia Sălajului

2019

CUPRINS

Cuvânt pentru suflet **3**

Proiecte și activităţi educaționale **6**

Sămânța căzuta în pământ bun **27**

Mănăstirea mea de suflet **33**

Creștin ca tine sunt și eu **36**

Didactică **38**

Sinaxar **42**

Preşedinte de onoare al Colectivului de redacție:

Dr. Petroniu Florea, Episcopul Sălajului

Preşedinte:

prof. Claudia Boha,

inspector școlar la ISJ Sălaj

Redactori:

pr. Mihai Dobocan – consilier cultural al Episcopiei Sălajului, prof. Mioara Gudea- inspector școlar general adjunct, pr. Silviu Boha – inspector catehezare parohială, pr. prof. Cosmin Porcar, pr. prof. Călin Ciurbe, pr. Prof. Mateiu Călin, prof. Ioana Ilea, prof. Dănuț Moşincat, prof. Ionuț Ciocmărean, prof. Paul Petrean

Tehnoredactor : **Pr. Mateiu Călin Andrei**

ISSN: **2067-3434**

CUVÂNT PENTRU SUFLET

2019 - An omagial și an comemorativ

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a hotărât, în ședințele sale de lucru din 4-5 iulie 2017 și 25 octombrie 2018, să declare anul 2019 în Patriarhia Română ca „*Anul omagial al satului românesc (al preoților, învățătorilor și primarilor gospodari)*” și „ *Anul comemorativ al patriarhilor Nicodim Munteanu și Iustin Moisescu și al traducătorilor de cărți bisericești*”.

Satul românesc este păstrător fidel al tradițiilor bisericești și culturii naționale. De-a lungul timpului, acesta a fost spațiul în care s-au dezvoltat valorile culturale, morale și spirituale ale neamului românesc.

Vorbind despre satul românesc, Lucian Blaga spunea că „ este o lume oarecum diferită de toate celelalte, o lume cu hotare, care se apără de exterior, care respinge uniformizarea la care tinde civilizația urbană modernă. Satele nu țin să se conformeze toate la rânduielile unuia singur. În port, în obiceiuri, în cântec, fiecare sat ține la autonomia și la aureola sa. Fiecare sat, care se respectă ca atare, există pentru sine în centrul unei lumi și are frumoasa mândrie de fi puțin mai altfel decât toate celelalte. Fiecare sat vrea să rămână el însuși, nu vrea să dicteze celorlalte nici gustul, nici reguli de comportare. Se constată o oarecare aristocratică distanțare, dar câtuși de puțin afișată ca atare, între sat și sat”.

Prozatorul Liviu Rebreanu, în discursul său intitulat „ *Laudă țăranului român*”, afirma că: „ la noi, singura realitate permanentă, inalterabilă, a fost și a rămas țăranul. Atât de mult că, de fapt, țăranul român nici nu e țăran ca la alte popoare. Cuvântul însuși e de origine urbană, cel puțin în semnificația actuală. Țăranul nu-și zice niciodată țăran. Doar în vremile mai noi și sub influențe politice a pătruns și la țară cuvântul, spre a indica pe omul de la sat în contrast cu cel de la oraș. Țăranii însă numesc pe țărani, simplu, oameni. De fapt, țăranul nu are nume pentru că nu e nici clasă, nici breaslă, nici funcție, ci poporul însuși- omul român. Suntem și vom fi totdeauna neam de țărani. Prin urmare, destinul nostru ca neam, ca stat și ca putere culturală atârnă de cantitatea de aur curat ce se află în sufletul țăranului. Dar mai atârnă, în aceeași măsură, și de felul cum va fi utilizat și transformat acest aur în valori eterne”. „ Aurul curat”, din sufletul țăranului, despre care vorbea Rebreanu, este de fapt spiritualitatea profundă a țăranului, lumina credinței și a hărniciei, a dărniciei și a jertfelniciei ca dăruire de sine și dăinuire în timp și peste vremuri diferite.

După cum observă părintele Dumitru Stăniloae, țăranul român vede prezența harică și ocrotirea milostivă a lui Dumnezeu în toate cele prezente în jurul său, vede pe Dumnezeu în taina naturii. Un peisaj frumos al naturii e pentru el un adevărat rai.

De-a lungul secolelor, satul nostru românesc a tezaurizat o mulțime de valori spirituale, morale și culturale. Primele școli românești au fost în biserică, între zidurile ei sau în curtea ei. Primii învățători au fost chiar preoții. Iată de ce și astăzi se păstrează denumirea de dascăl cu sens dublu: cântăreț bisericesc și învățător. Iată cum limba fiecărui popor este martor al întregii sale istorii. Prima școală românească atestată istoric la 1495 este în Șcheii Brașovului chiar în biserica voievodală „*Sfântul Nicolae*”.

Începuturile școlii ar putea fi undeva în secolele XI-XII. O dovadă este un manual, de 700 pagini, numit „*Omiliar*”, o carte despre virtuți, semn că, înainte de toate, școala te învață să fii om. Cu siguranță, școala exista la 1399, pentru că în acel an Papa Bonifaciu vorbește despre „ ciracii (elevii) din Șcheii Brașovului, care învățau școala de la pseudodascăli”.

Preotul și învățătorul au constituit factorii educaționali și formatori în parohie, punând accentul pe împărtășirea cunoștințelor religioase spre formarea concepțiilor sănătoase de viață în mentalitatea tinerilor, ca apoi să aibă o atitudine morală în societate.

În zilele noastre, din nefericire, se constată o criză a satului românesc, atât din punct de vedere practic, cât și spiritual.

Astăzi, satul românesc este oarecum răstignit între idealizare nostalgică și abandonare practică, între identitate tradițională și supraviețuire precară. Deși adevărații țărani muncesc din zori și până în noapte, în multe sate din România se practică o agricultură de subzistență, de supraviețuire, iar unele sate sunt depopulate și chiar abandonate, încât dispar încet de pe harta României.

Publicistul și sociologul Traian Vedinaș, un foarte bun cunoscător al ruralului, nu crede într-o dispariție a satului românesc, dar vorbește de metamorfozarea lui. „Satul românesc nu dispare. Toată lumea crede că dispare, dar se metamorfozează în spațiul urban cu aceiași locatari, care accesează în fel și chip formule de modernizare. Într-adevăr, cultura tradițională sătească mai are foarte puține oaze de rezistență. Nu mai sunt ca acum 20 de ani, comunitatea este transformată dintr-un sat într-un spațiu urbanizat. Dispar cutumele rurale și se schimbă cu altceva. Mă gândesc cum a ajuns Brâncuși dintr-un sat să ajungă genial. Pentru că a reușit să echilibreze arhaicul cu universalul. Satul românesc are șansa să echilibreze tradiția cu modernizarea”.

Cât privește „*Anul comemorativ”*, sunt evidențiate cele două personalități ale veacului trecut, patriarhii, de vrednică pomenire, Nicodim Munteanu și Iustin Moisescu.

Patriarhul Nicodim (1938-1947) a consfințit, prin viața și lucrarea lui, principiul continuității de credință și de slujire, făcând legătura între două lumi, cea de dinainte și cea de după anul 1948, când s-a făcut trecerea de la libertate la dictatură, acest fapt conducând la martiriile și suferințele petrecute în închisorile comuniste.

Este unul din traducătorii Bibliei românești, a tradus și prelucrat din rusește peste o sută de lucrări teologice, cărți de predici sau broșuri religioase și a elaborat câteva lucrări teologice originale, mai ales de zidire sufletească pentru credincioși, cuvântări, pastorale, cărți de rugăciuni ș.a.

Meritul istoric al Patriarhului Nicodim este acela de a fi făcut posibilă păstrarea dreptei mărturisiri întru Hristos, chiar în condițiile declanșării ofensivei ateismului comunist împotriva Bisericii, care avea să se intensifice și mai mult în deceniile următoare, cerând jertfe și suferințe din partea ierarhilor, preoților, monahilor și credincioșilor-jertfe și suferințe împlinite de ei până la capăt cu conștiința răsplătirii veșnice din partea lui Dumnezeu.

Patriarhul Nicodim Munteanul era un om adânc legat de istoria poporului, și în același timp, era unul care avea conștiința importanței și misiunii Bisericii în viața poporului român. El a înfruntat puterea politică, atunci când era vorba de prezentul și viitorul țării, apărând demnitatea Bisericii și a neamului românesc. Nicodim Patriarhul rămâne în istoria Bisericii și a poporului român o persoană cu verticalitate și conștiință misionară în apărararea adevăratelor valori creștine.

Iustin Moisescu (1977-1986) a păstorit ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române în vremuri grele, când stăpânirea își reluase atitudinea ateistă și de prigonire a Bisericii.

Opera scrisă a eruditului Patriarh nu se impune în mod cantitativ, ci mai ales prin stilul ales, elegant, clar, sobru, care dă rodului său literar acurateţea capodoperelor teologice. Sub oblăduirea sa, a văzut lumina tiparului, monumentala colecţie de scrieri patristice intitulată „ *Părinţi şi Scriitori Bisericeşti*”, proiectată în 90 de volume, la apariţia careia au contribuit cei mai buni traducători din literatura patristică, greacă şi latină.

Prin bogata sa activitate cărturărească, pastorală şi internaţională, Părintele Patriarh Iustin şi-a înscris numele în rândul ierarhilor români harnici şi înţelepţi El rămâne în memoria noastră ca fiind un om echilibrat, un teolog erudit şi un păstor înţelept, prin fidelitatea sa faţă de tradiţia ortodoxă, patristică, prin temeinica sa pregătire academică, prin sobrietatea sa în relaţiile umane, însă şi prin bunătatea şi dărnicia sa părintească, exprimate adesea discret şi eficient.

Comemorarea traducătorilor de cărţi bisericeşti este un omagiu adus personalităţilor-reper ale culturii teologice româneşti, care, prin ostenelile lor cărturăreşti, au contribuit la luminarea credincioşilor prin cultură şi la trezirea conştiinţei româneşti.

Pr. Protopop
Dan Dregan

PROIECTE ŞI ACTIVITĂŢI EDUCAŢIONALE

❖ În perioada februarie-iulie 2019 s-a desfăşurat a IX-a ediţie a Concursului Naţional „Biserica, locaş de închinare”, înscris de M.E.N. în calendarul concursurilor naţionale şcolare fără finanţare, poziţia nr. 46. Organizatorii concursului au fost: Episcopia Sălajului şi Inspectoratul Şcolar Judeţean Sălaj având ca parteneri Şcoala Gimnazială „Simion Bărnuţiu” Zalău, Centrul Școlar pentru Educaţie Incluzivă „Speranţa” Zalău şi Centrul Şcolar pentru Educaţie Incluzivă Şimleu Silvaniei. La etapa pe şcoală în concurs s-au înscris un număr de 3460 elevi, din ciclul primar, gimnazial şi liceal. La faza naţională au participat 701 elevi, fiind îndrumaţi de 212 cadre didactice, din municipiul Bucureşti şi alte 36 de judeţe din ţară.

❖ În perioada februarie - aprilie 2019, profesorii de religie sălăjeni au participat la Programul de formare continuă oferit de către Asociația Life-Learning Education: „Învățarea integrată – Pregătiți pentru viață, Adolescență și autocunoaștere. Aplicații practice pentru dirigenție și disciplinele opționale”, acreditat de Ministerul Educației Naționale cu 15 credite profesionale transferabile. Cursul a vizat trei discipline opționale care vin să completeze nevoile privind formarea caracterului și dimensiunea atitudinal - valorică. Cadrele didactice participante au avut oportunitatea de a cunoaște noi metode de învățare activă, experențială și de a crește astfel disponibilitatea elevilor pentru comportamente pozitive.

❖ În perioada februarie-aprilie 2019, în școlile sălăjene s-a derulat Proiectul de parteneriat educațional ”Lăudați pe Domnul”. Acesta a fost coordonat de Episcopia Sălajului și Inspectoratul Școlar Județan Sălaj. Ca finalitate, în Sala Transilvania a Casei Municipale de Cultură Zalău, s-a desfășurat marți 9 aprilie 2019, prima ediție a Festivalului județean cu același nume. Elevii, pregătiți de profesorii de religie, au intonat cântări religioase specifice perioadei pascale iar la finalul manifestării, participanții au primit icoane, diplome și cărți din partea Episcopiei Sălajului.

❖ În perioada februarie-aprilie 2019, în școlile sălăjene s-a derulat Proiectul de parteneriat educațional ”Icoana unui suflet de creștin”, coordonat de Episcopia Sălajului și Inspectoratul Școlar Județean Sălaj, având ca parteneri cele trei protopopiate din cuprinsul Eparhiei: Zalău, Șimleu Silvaniei și Jibou. Marți 16 aprilie 2019, s-a desfășurat Concursul județean cu același nume prin care s-a urmărit afirmarea, cunoaşterea şi stimularea potenţialului artistic și religios al elevilor. Aceștia au avut la dispoziție trei ore în care au realizat lucrări cu tematică pascală, transmițând prin culoare bucuria așteptării marelui praznic, Învierea Domnului.

❖ Joi, 9 mai 2019, s-a desfăşurat Cercul pedagogic pentru disciplina Religie cu tema ”Învățătura Bisericii reflectată în creații populare, datini și obiceiuri”.În cadrul Centrului metodic pentru licee, activitățile au fost susținute la Liceul Tehnologic ”Mihai Viteazul” Zalău de către domnul profesor Paul Petrean. A fost prezent și părintele consilier cultural pr. Mihai Dobocan care a transmis mesajul de binecuvântare al Preasfinţitului Părinte Episcop Petroniu, i-a felicitat pe profesorii care i-au pregătit pe elevi pentru etapa națională a Olimpiadei de religie și a apreciat implicarea profesorilor de religie în proiectele de parteneriat educaţional coordonate de Episcopia Sălajului în parteneriat cu ISJ Sălaj. Cadrele didactice care predau la gimnaziu au participat la Şcoala Gimnazială ”Mihai Eminescu” Zalău, activitățile au fost susținute de către doamna profesor Botiș Diana.

❖ Liceul Ortodox ”Sfântul Nicolae” Zalău a găzduit sâmbătă, 23 martie 2019, etapa judeţeană a olimpiadei de Religie iar în perioada 1-5 mai 2019, la Oradea s-a desfășurat etapa națională a acestei competiții. Elevii sălăjeni s-au întors cu următoarele premii: Premiul I: Bălăbuc Ozana, clasa a XI-a, Liceul “Gheorghe Șincai” Zalau, pregătită de prof. Micle Călin Adrian; Mențiuni: Drăjan Diana, clasa a V-a, Școala Gimnazială “Mihai Eminescu” Zalău, prof. Botiș Diana; Ardelean Alina Maria, clasa a VI-a, Școala Gimnazială “Simion Bărnuțiu” Bocșa, prof. Tiran Marinela, Demian Ștefania Maria, clasa a IX-a, Colegiul Național “Silvania” Zalău, prof. Ciurbe Călin; Oniț Daiana Carla, clasa a X-a, Colegiul Național “Silvania” Zalău, prof. Dînga Victor Marius; Premiu special: Santavan Maria, clasa a VII-a, Școala Gimnazială “Silvania” Șimleul Silvaniei, prof. pr. Pop Marius.

❖ În perioada 8-12 mai 2019, la Caransebeș, s-a desfășurat Olimpiada Națională de Religie pentru Seminariile și Liceele Teologice Ortodoxe. Elevul Man Adrian din clasa a XII -a, a obținut la disciplina Dogmatică, Mențiune.El a fost pregătit de către părintele profesor Brisc Petru.

❖ Pe meleagurile binecuvântate ale Bucovinei, în perioada 15-19 mai 2019, la Putna, jud. Suceava, s-a desfășurat ediția a IX-a a Concursului național interdisciplinar de limba și literatura română și religie ”Cultură și spiritualitate românească” pentru clasele V-VIII, la care județul Sălaj a fost reprezentat cu succes. Rezultatele obținute de cele două eleve sălajene, Jurcău Petra Maria (profesori îndrumători Doina Porcar și Luminița Mandiuc) și Andreica Alisa Roberta (profesori îndrumători Popa Mihaela și Măcelar Mutu Liviu), au reflectat măsura muncii și a dăruirii lor.

❖ La Râmnicu-Vâlcea s-a desfășurat etapa națională a aceluiași concurs, pentru elevii de liceu (22-26 mai 2019). Județul Sălaj a fost reprezentat de următoarele eleve: Pavel Eunicia (Mențiune), clasa a X-a, Colegiul Național „Silvania” Zalău și Nicorici Iulia (Premiul Special), clasa a XII-a, Colegiul Național „Silvania”Zalău. Ambele eleve au fost pregătite de către domnii profesori Tuduce Ioana și Dîngă Victor.

❖ Miercuri, 12 iunie 2019, la Catedrala Episcopală „Înălţarea Domnului” din Zalău, a fost organizată festivitatea de premiere a elevilor și a profesorilor din Episcopia Sălajului. În cuvântul său, Preasfinţitul Părinte Petroniu a apreciat activitatea desfășurată de profesorii de religie, i-a felicitat pe premianți și și-a manifestat speranța că activitatea din anul școlar viitor va fi cel puțin la fel de dinamică.

Cu această ocazie, a fost vernisată expoziția de pictură și colaj, realizată în cadrul Concursului Național „Biserica locaș de închinare”, aflat la a IX-a Ediție. La acest concurs au participat, la etapa națională, 864 de elevi din țară, respectiv din 37 de județe.

În acelaşi cadru, Preacucernicului Părinte Profesor Cosmin Porcar i-a fost acordat, pentru activitatea didactică şi misionară desfăşurată în anul şcolar 2018-2019, titlul de „Profesorul anului”, iar domnului Profesor Ioan Ciocmărean, premiat în anii şcolari 2009-2010, 2011-2012 şi 2014-2015, i-a fost acordat titlul de „Profesorul deceniului”, Domnia Sa fiind cadrul didactic care a primit cele mai multe nominalizări pentru activitatea didactică şi misionară desfăşurată de-a lungul celor zece ediţii ale acestei competiţii.

❖ Consfătuirea profesorilor de religie din judeţul Sălaj s-a desfăşurat miercuri, 25 septembrie 2019 în sala multimedia a Liceului Ortodox ”Sf. Nicolae” Zalău. Scopul întâlnirii a fost analiza activităţilor educaţionale şi de formare religioasă a elevilor din anul şcolar ce s-a încheiat şi prezentarea proiectelor didactice şi misionare pentru noul an. Părintele consilier cultural Mihai Dobocan a transmis binecuvântarea Preasfințitului Părinte Episcop Petroniu și a accentuat importanța colaborării între profesorii de religie și preoții parohi, în activitățile catehetice.

❖ În data de 8 noiembrie 2019, cu prilejul prăznuirii Sfinţilor Arhangheli Mihail şi Gavriil, sărbătoarea închinată îngerilor s-a desfăşurat activitatea “Copil ca MINE eşti şi TU” din cadrul proiectului judeţean“Aproape de semenii noştri”, proiect ce se derulează în perioada noiembrie 2109 - iunie 2020, în parteneriat cu Episcopia Sălajului, Inspectoratul Școlar Județean, Şcoala Gimnazială „Simion Bărnuţiu” Zalău, Centrul Şcolar pentru Educaţie Incluzivă „Speranţa”Zalău, Şcoala Gimnazială „Vasile Breban” Crișeni și Parohia “Sfânta Vinere” din Zalău. Proiectul are ca şi scop sprijinirea şi integrarea copilului cu dizabilităţi în viaţa Bisericii şi în societate, indiferent de mediul în care trăieşte, deoarece toţi oamenii sunt creaţi după „chipul lui Dumnezeu”.

❖ Activitatea s-a derulat la Catedrala Episcopală "Înălţarea Domnului"din Zalău, fiind marcată prin realizarea unui atelier de abilitare manuală, prin confecţionarea unor îngeraşi, împreună cu elevii clasei a IV a C de la Şcoala Gimnazială „Simion Bărnuţiu" Zalău, îndrumaţi fiind de doamna înv. Holhoş Maria şi doamna prof. Şulumete Anca şi elevii de la Centrul Şcolar pentru Educaţie Incluzivă „Speranţa"Zalău, coordonaţi de domnul prof. Ciocmărean Ioan. La activitate au participat şi copiii implicaţi în programul catehetic "Hristos împărtăşit copiilor" de la Catedrala "Sfânta Vinere".Cu această ocazie Pr. paroh Ioan Ghiurco le-a vorbit elevilor despre rolul şi importanţa îngerilor în viaţa fiecărui om, precum şi despre istoria construirii Catedralei „Sfânta Vinere" care a fost posibilă tot prin ajutor divin. La sfârşitul activităţii toţi elevii au rostit rugăciuni de mulţumire, apoi au fost răsplătiţi cu iconiţe, anafură şi bomboane.

❖ Joi, 28 noiembrie 2019, s-a desfășurat Cercul pedagogic pentru disciplina Religie cu tema "Rolul școlii în păstrarea și promovarea tradițiilor satului românesc". Activitățile au fost susținute de către doamna profesoară Ember Monica - Școala Gimnazială Nr.1 Valcău de Jos și doamna profesoară Rus Doina- Colegiul Tehnic "Iuliu Maniu" Șimleu Silvaniei. Grupul de elevi "Flori de tradiții" al Școlii Gimnaziale Nr.1 Valcău de Jos, purtând costume populare autentice, au demonstrat prețuirea față de obiceiurile și tradițiile în care s-au născut prin prezentarea unei șezători. Referatul prezentat în continuare a surprins rolul profesorului de religie în comunitate și prin prisma îndrumării elevilor spre cunoașterea elementelor definitorii ale identității neamului românesc.

❖ ***„Ziua Națională a României. Ziua tuturor românilor”,*** activitate desfășurată la Școala Gimnazială „Simion Bărnuțiu” Bocșa, unde, sub îndrumarea doamnei profesor Tiran Marinela, un grup de elevi au intonat cântece patriotice în semn de aducere aminte și mulțumire față de înaintașii noștri;

❖ O zi de neuitat, 05.12.2019, petrecută la Festivalul Internaţional „Naşterea Domnului - Dar de Crăciun”, organizat de CSEI „Orizont" Oradea. Elevii de la Centrul Școlar pentru Educaţie Incluzivă „Speranţa” Zalău, coordonaţi de Prof. Ciocmărean Ioan au debutat pe scenă cu momentul artistic „Lasă-mă găzduţă-n şură!”. Juriul de specialitate le-a acordat PREMIUL I. Rezultatul obţinut a adus multă bucurie atât copiilor, cât şi cadrelor didactice coordonatoare!

5. “Bucuria colindelor”- În data de 6 decembrie, cu ocazia prăznuirii Sfântului Ierarh Nicolae, elevii clasei I A, de la Școala Gimnaziala“ Simion Bărnuțiu” Zalău, au dus vestea Nașterii Domnului Iisus Hristos în mijlocul credincioșilor de la Biserica “ Sfânta Treime” din Zalău. Aceştia au fost primiți cu multă căldură, iar la final, colindătorii au fost răsplătiți cu daruri minunate oferite din inimă.

❖ „Lumina Naşterii Domnului” se întinde de la o casă la alta, de la o inimă la alta, iar căldura și bucuria colindelor ne aduc pe toți mai aproape. Elevii claselor a IV-a C și a IV a A de la Școala Gimnazială “Simion Barnuțiu” Zalău, cu sprijinul părinților și îndrumați de cadrele didactice au realizat pachete pe care le-au distribuit elevilor de la Școala Primară Meseşenii de Jos. Aceştia au fost foarte bucuroşi de oaspeti și i-au primit cu multă căldura oferindu-le câteva momente artistice alcătuite din colinde și obiceiuri care vestesc Naşterea Domnului.

❖ **„Crăciunul, bucuria copiilor”-** Crăciunul este sărbătoarea bucuriei, timpul darurilor și al speranțelor împlinite, este sărbătoarea inimii deschise, este perioada anului în care avem ocazia să redescoperim bucuria de a dărui. Elevii claselor I A, I C și CP A de la Școala Gimnazială ” Simion Barnuțiu”Zalău au dus vestea Nașterii Domnului prin frumoasele colinde și au încercat să aducă un strop de bucurie, mângâiere, alinare și ajutor copiilor speciali de la CSEI “Speranța”Zalău. Campania a avut drept scop colectarea de donații, sub orice formă, pentru a ajuta să simtă spiritul sărbătorii Crăciunului și pentru a le aduce zâmbetul pe chipurile blânde făcându-le sărbătorile mai luminate sub binecuvântarea Nașterii Mântuitorului. Mulțumim părinților și cadrelor didactice care au venit în sprijinul acestei acțiuni caritabile.

❖ Sub deviza Proiectului Naţional de Voluntariat „Petale-n vânt”, elevii Şcolii Gimnaziale „Simion Bărnuţiu” s-au implicat în realizarea cu succes a produselor handmade şi pictarea de icoane pe sticlă pentru Târgul de Crăciun care a avut loc în periaoda 16-17 decembrie 2019, în curtea şcolii. Întreaga sumă adunată din vânzarea produselor va fi donată în scop caritabil.

❖ “TOȚI DIFERIȚI, TOȚI EGALI!” În data de 3 decembrie 2019, în semn de solidaritate, elevii de la Şcoala Gimnazială “Simion Barnuțiu” Zalău şi Școala Gimnazială ”Vasile Breban” Crişeni, îndrumați de doamna prof. Şulumete Anca au dorit sa fie alături de copiii cu dizabilități prin confecționarea unor brățări! Marcarea acestei zile are ca obiectiv promovarea unei mai bune înţelegeri în ceea ce priveşte problemele cu care se confruntă persoanele cu dizabilităţi şi susţinerea demnităţii, a drepturilor şi a bunăstării acestora. Este, totodată, o ocazie pentru o schimbare de atitudine faţă de aceste persoane, prin eliminarea barierelor în ceea ce priveşte implicarea lor în diverse sfere de activitate.

❖ **„Hristos Se naşte, măriţi-L!”** - În preajma Marelui Praznic al Naşterii Domnului, elevii Şcolii Gimnaziale „Vasile Breban”Crişeni, în parteneriat cu Parohia „Buna Vestire”Crişeni au desfăşurat un târg caritabil cu produse handmade specifice Crăciunului îndrumați, cu atâta răbdare și pasiune de cadrele didactice. Obiectele au fost realizate cu dragoste şi puse spre vânzare, iar cu banii obţinuţi vor fi ajutaţi copiii cu nevoi speciale de la C.S.E.I. Şimleu Silvaniei. Activitatea a continuat cu serbare, în a doua zi de Crăciun şi cu un program de colinde, la final toţii copiii fiind răsplătiţi cu cadouri din partea lui Moş Crăciun.

❖ Cu ocazia ,,Zilei Internaționale a Persoanelor cu Dizabilități” (3 decembrie) elevii clasei CP - III și a VI-a ai Școlii Gimnaziale ,,Simion Bărnuțiu” Bocșa au încercat să marcheze această zi și să vină în sprijinul acestor persoane prin diferite activități: ***„Bradul solidarității”*** și ***„Brățara prieteniei”,*** activități coordonate de prof. de religie Marinela Tiran;

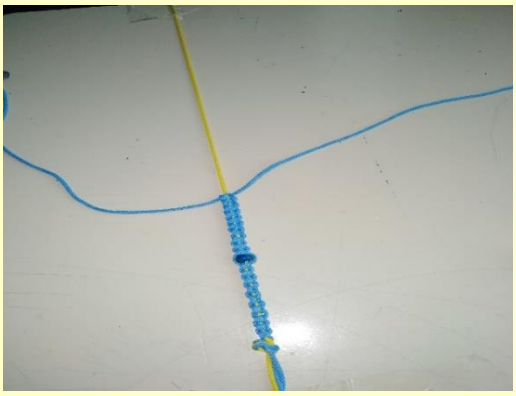

❖ Grupul „Flori de tradiţii”, de la Şcoala Gimnazială Nr. 1 Valcău de Jos, a participat în data de 7 decembrie 2019, la Festivalul-Concurs de colinde și tradiții de Crăciun „Episcop Nicolae Ivan”, ediția a IX-a, care a avut loc în sala Cinematografului Mărăști din Cluj-Napoca, în prezenţa Înaltpreasfinţitului Părinte Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului şi Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului. Pe scenă au urcat 13 grupuri de colindători din cele cinci judeţe ale Mitropoliei Clujului, Maramureşului şi Sălajului. În cadrul acestui concurs, grupul sălăjean a prezentat obiceiuri de Crăciun de pe Valea Barcăului, ocupând locul al II - lea.

❖ Joi, 19 decembrie 2019, la Catedrala Episcopală „Înălțarea Domnului” din Zalău s-a finalizat proiectul „Biserica, tinerii și colindele”, Ediția a XII-a. În proiect au fost implicați 500 de copii de la școlile din Municipiul Zalău, iar ca parteneri au fost Inspectoratul Școlar al Județului Sălaj și Primăria Municipiului Zalău. La final, Preasfințitul Părinte Petroniu a felicitat pe copiii și pe profesorii care i-au pregătit, arătând purtarea de grijă a Episcopiei, pentru ca tânăra generație să păstreze nealterată tradiția colindelor. Copiii au fost răsplătiți cu daruri, oferite de Preasfințitul Părinte Petroniu și partenerii proiectului.

❖ În data de 11 decembrie 2019, elevii claselor V-VIII ai Școlii Gimnaziale ,,Simion Bărnuțiu" Bocșa au desfășurat activitatea sub denumirea ***„Dragoste pentru bunici"*** care a constat în colindarea Complexului de Servicii Sociale Crasna și oferirea de alimente pentru persoanele aflate aici, sub îndrumarea prof. Marinela Tiran;

❖ ***„Magia binelui"*** este o activitate sub formă de târg caritabil, care s-a desfășurat pe data de 15 decembrie 2019 la Bisericile Ortodoxe din comuna Bocșa (Bocșa, Sălăjeni, Câmpia), unde au fost vândute produse realizate de elevi (ornamente de Crăciun, felicitări, pictură, etc.), Școala Gimnazială ,,Simion Bărnuțiu" Bocșa fiind organizatoarea, având ca parteneri școlile: Școala Gimnazială ,,Vasile Breban" Crișeni, Școala Gimnazială Nr. 1 Bălan și CSEI Structura ,,Speranța" Zalău. Coordonatorul acestei acțiuni a fost doamna profesoară Marinela Tiran;

❖ Elevii clasei a VIII-a de la Școala Gimnazială „Simion Bărnuțiu” Bocșa, în data de 16 decembrie 2019, au colindat CSEI Structura „SPERANȚA” Zalău oferind cu această ocazie copiilor de acolo mici daruri de Crăciun, fiind însoțiți de doamna director Bârsan Adriana și de doamna prof. Tiran Marinela;

❖ Elevii Școlii Gimnaziale „Simion Bărnuțiu” Bocșa, au derulat proiectul caritabil intitulat ***„N-am venit să cerem, am venit să dăm!”***, în cadrul căruia s-au făcut cutii cu îmbrăcăminte și încălțăminte de către elevi, pentru copiii din Asociația „Inimioare fericite”, iar în data de 17 decembrie 2019 elevii au colindat Mănăstirea Bobota unde au dus și pachetele pregătite. Proiectul a fost coordonat de prof. Tiran Marinela.

❖ Cu ocazia apropierii Crăciunului, în data de 18 decembrie 2019, un grup de elevi ai Școlii Gimnazile „Simion Bărnuțiu” Bocșa au dus vestea Nașterii Domnului la personalul Primăriei Bocșa, fiind însoțiți de prof. Marinela Tiran, activitate intitulată ***„Auzi larmă de colindă”*** ;

❖ În data de 19 decembrie 2019, la Școala Gimnazială „Simion Bărnuțiu” Bocșa s-a desfășurat activitatea: ***„E vremea colindelor…”*** în cadrul căreia a avut loc un mini concert de colinde, prin care Nașterea Domnului a fost vestită și comunității din Bocșa, această activitate fiind coordonată de prof. Tiran Marinela.

Elevi sălăjeni, vestitori ai Naşterii Domnului

Sărbătoarea Naşterii Domnului Iisus Hristos este evenimentul din istoria mântuirii care aduce mare bucurie în sufletele credincioşilor.

Elevii din judeţul Sălaj cât şi copiii şi tinerii din grupele de catehează îndrumaţi de profesorii de religie, au vestit prin colinde tradiţionale marele praznic. Prin „Colindul sfânt şi bun" au deschis inimile tuturor celor care vor ca Hristos „Să se nască şi să crească" în inima fiecăruia. A fost o încununare a activităţilor care au promovat păstrarea tradiţiilor strămoşeşti în *Anul omagial al satului românesc.*

Prin implicarea în Proiectele de parteneriat între şcoală şi biserică, elevii au înţeles că satul nostru românesc a tezaurizat o mulţime de valori spirituale, morale şi culturale care trebuie aduse în actualitate. Au fost învăţaţi să preţuiască obiceiurile în care s-au născut, să iubească locurile natale şi portul românesc.

Totodată, urmărind educarea în sensul generozităţii au fost iniţiate proiecte umanitare în parteneriat cu mai multe instituţii, prin care elevii au fost alături de semenii lor.

Inspector şcolar,

Prof. Claudia Boha

„Tradiții la

SĂMÂNȚA CĂZUTĂ ÎN PĂMÂNT BUN

Magia Crăciunului în satul meu

CRĂCIUNUL reprezintă pentru copii, dar şi pentru adulţi cea mai iubită şi aşteptată sărbătoare creştină. Ne pregătim din timp pentru acest eveniment, încercând să fim mai buni, mai iertători, mai darnici pentru a primi cu sufletul deschis Naşterea Mântuitorului. Încercăm să oferim iubire şi mici surprize persoanelor care ne fac viaţa mai frumoasă. Ne simţim mai buni, mai liniştiţi, mai frumoşi pentru că primim şi dăruim iubire.

Ecourile primelor colinde se aud în noaptea de 24 decembrie. Colindătorii se adună de obicei, în cete și merg la colindat, să transmită vestea din casă în casă și să împartă binecuvântări cerești în inima fiecărei locuințe. Se spune că în seara de Ajun se deschid cerurile şi cei evlavioşi pot auzi glasurile îngerilor. Primirea colindătorilor este o mare cinste, cu cât numărul colindătorilor este mai mare, Anul Nou care vine va fi mai îmbelşugat şi plin de succese.

Crăciunul este o sărbătoare a fericirii şi a recunoştinţei în care cele mai frumoase sentimente de linişte şi pace sunt trăite în tihnă alături de cei dragi, este magia pe care fiecare dintre noi o simte şi o îmbrăţişează cu căldură an de an.

Rus Cătălina Andrada, clasa a VIII a
Şcoala Gimnazială „Vasile Breban”Crişeni
Îndrumător, prof. Anca Şulumete

NAŞTEREA PRUNCULUI SFÂNT

Doamne, Doamne ce minune
Vine către mine!
Îngeraşii lin coboară,
Ce frumos, în prag de seară!

Copilaş, Domnul Iisus,
Pe-o rază vine de sus,
Fiu al Tatălui Ceresc,
Doamne, Doamne, Îți mulţumesc!

În lumina ce ne vine,
Ne-ai trimis mare minune,
Cea mai mare pe pământ,
Pe Iisus, pe Domnul Sfânt!

Jecan Denisa, clasa a IV a
Şcoala Gimnazială „Vasile Breban”Crişeni
Îndrumător, prof.Anca Şulumete

SĂ-L IUBIM PE DUMNEZEU

Învățăm mereu, mereu,
Să-L iubim pe Dumnezeu,
Să-I cântăm și să-L slăvim
Voia Lui s-o împlinim.

Soare dulce, curcubeu
Tu ne dai din Cer mereu,
Stele, lună, fulgi ușori
Fluturași, frumoase flori.

Mamă, tată sau bunici
Ascultând noi cei mai mici
Învățăm că-așa mereu
Ascultăm pe Dumnezeu.

Între noi când ne jucăm
Deloc nu ne supărăm
Învățăm să ne iubim
Și de ajutor să fim.

Și din inimioara mea
Îți dăruiesc dragostea
Iar când mari noi vom fi
Și mai mult Te vom slăvi.

Te iubim,Te iubim,
Sfinte Doamne,
Îţi mulțumim!

Banea Flavia, clasa a IV a C
Şcoala Gimnazială „Simion Bărnuţiu”Zalău
Îndrumător, prof. Anca Şulumete

Seară Sfântă

Prin zăpada cea pufoasă,
Și ulița cea sticloasă,
Se aud din depărtare
Copilași făcând urare.

Ei vestesc că S-a născut
Un Crai mare pe pământ,
Care vine-n astă lume
Păcatul lui Adam să-l curme.

Este Seara cea mai Sfântă,
În care creștinul cântă
Despre Nașterea mărită,
Ce de prooroci a fost vestită.

Clițan Larisa
Clasa a VI-a
Școala Gimnazială „Simion Bărnuțiu” Bocșa
Îndrumător, prof. Marinela Tiran

Nașterea Pruncului Sfânt

Astăzi este Ziua Sfântă,
Ziua-n care S-a născut,
Din Fecioara Preacurată
Domnul Iisus, Pruncul Sfânt.

Către ieslea-ntunecoasă,
Maica Sfântă a plecat,
Ca pe Fiul ei să-L nască,
Noul mare Împărat.

Magii la El au plecat,
Îngerașii i-au urmat,
Cu daruri neprețuite,
Toate lui Hristos menite.

Zaha Alexia
Clasa a IV-a
Școala Gimnazială „Simion Bărnuțiu” Bocșa
Îndrumător, prof. Marinela Tiran

Nașterea Sfântă

Îngerii în Viflaim
La Pruncul dulce se închin,
Și păstorii se așează,
Cu toți pe Prunc înconjoară.

Și steaua cea luminoasă
Fața Pruncului o scaldă,
Din poiata călduroasă,
Pruncul dulce ne veghează.

Și creștinilor îndată,
Steaua magică le-arată,
Frumusețea Crăciunului
Și nașterea Pruncului.

Remeș Larisa
Clasa a IV-a
Școala Gimnazială „Simion Bărnuțiu” Bocșa
Îndrumător, prof. Marinela Tiran

Vestirea Crăciunului

Steaua cea strălucitoare
Luminează a lor cale,
Magilor din Răsărit
Către Iisus cel vestit.

Într-un staul S-a născut,
Împăratul bun și sfânt,
El în ceruri va domni
Pe noi ne va mântui.

Irod Lui I-a pus gând rău,
Să ucidă pe Fiul lui Dumnezeu,
Omorând mai mulți copii
Ca la paisprezece mii.

Tu, Iisuse să ne ierți,
Pe toți să ne mântuiești.
Și-n Împărăția Ta
Să se facă voia Ta.

Șamșudan Iulia
Clasa a IV-a
Școala Gimnazială „Simion Bărnuțiu” Bocșa Îndrumător, prof. Marinela Tiran

Crăciunul

Astăzi S-a născut Hristos,
Pruncul Sfânt și luminos,
Să vestească tuturor,
Că va fi Mântuitor.

Steaua strălucește,
Și ea ne vestește,
Nașterea lui Iisus
Ce azi S-a născut.

Bărnuțiu Mirabela
Clasa a IV-a
Școala Gimnazială „Simion Bărnuțiu” Bocșa
Îndrumător, prof. Marinela Tiran

Raiul și Pământul

Dumnezeu, acolo sus
Omul este aici jos
Raiul este sus și jos.

Doamne, cât este de bine
Când sunt oameni să m-aline
Și e Dumnezeu, Preasfântul
Cel ce a făcut pământul.

Iar îți bat în ușă, Doamne,
Iartă-mă că îndrăznesc
Nu mi-e foame, nu mi-e sete,
Vreau puțin să îți vorbesc:

Să mă-nveți să fiu mai bun
Să ajut tot omul bun.

Covaciu Andrada Lorena, clasa a VI-a
Școala Gimnazială ”Gheorghe Lazăr” Zalău
Îndrumător, prof. Beșe Alina Maria

Maică Sfântă, iubitoare

Maică Sfântă, iubitoare,
Tu ești lună, tu ești soare
Maică Sfântă, Maică bună,
Tu ești soare, tu ești luna.

Tu numai bună vrei să fii!
De-aceea ai atâția fii.
Tu pretutindeni ești cu noi,
Ziua, noaptea, la nevoi.

Cu brațele deschise tu ne aștepți
De rău și ispită tu ne ferești
Te rugăm, familia să fie sănătoasă,
Iar pâinea caldă s-o avem toți pe masă.

Ne-ajuți tot timpul la nevoie
Şi facă-se a Ta voie!
Noi, Maică bună, te iubim,
Noi, Maică Sfântă, te cinstim!

Vlaicu Ştefana, clasa a VIII-a
Școala Gimnazială ”Gheorghe Lazăr” Zalău
Îndrumător, prof. Petrean Paul Daniel

Rugăciune

Aș vrea din stele să culeg
Licori de mântuire
Aș vrea pe lume să presar
Cunoaștere, iubire.

La Tine eu mă-nchin solemn
Căci Tu îmi dai speranță
M-ai înmuiat în untdelemn
Tu, Doamne mi-ai dat viață.

Îți mulțumesc și-ți cer putere
Să văd, să simt, să cresc
Îmi e de-ajuns o mângâiere
Și-un glas dumnezeiesc.

Borza Alexandru, clasa a XII-a
Liceul Tehnologic "Mihai Viteazul" Zalău
Îndrumător, prof. Rus Gheorghina Dana

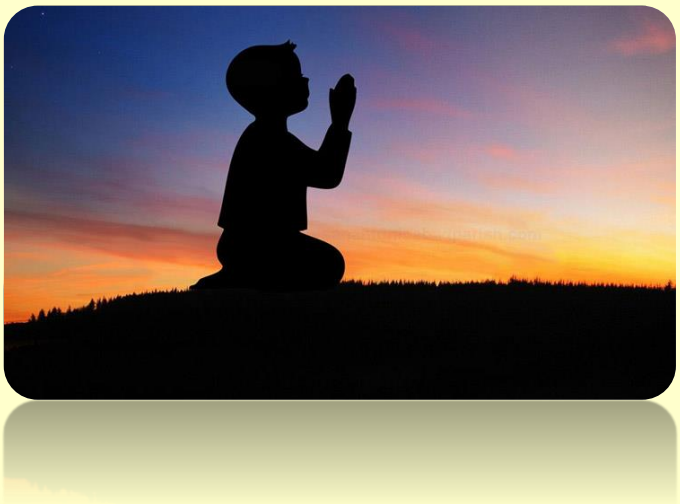

MĂNĂSTIREA MEA DE SUFLET

MĂNĂSTIREA „SFÂNTA ANA” ORȘOVA

O mănăstire e întotdeauna un loc ideal unde te încarci cu iubire, îți liniștești sufletul buimac și te conectezi cu divinitatea. Cu atât mai mult aceste lucruri se întâmplă la Mănăstirea Sfânta Ana din Orșova care are Dunărea aproape și o poveste despre credință, recunoștință și iubire.

Mănăstirea Sfânta Ana este situată în orașul Orșova, județul Mehedinți, pe defileul Dunării, unul dintre cele mai frumoase locuri naturale din țara noastră. Ea este așezată pe coama Dealului Moșului, care domină orașul Orșova.

Așezământul monahal este o mănăstire de maici cu viață de obște și care are drept hram praznicul Sfintei Ana, prăznuită la data de 25 iulie.

Această mănăstire are un istoric aparte, fiind ctitorită de către cunoscutul ziarist interbelic Pamfil Șeicaru, care a luptat în zona Orșovei în calitate de tânăr sublocotenent al Regimentului 17 Infanterie în primul Război Mondial.

Ceea ce l-a făcut pe acesta să ridice o mănăstire este o întâmplare petrecută în anii războiului, întâmplare care l-a marcat profund. În toamna anului 1916, chiar pe Dealul Moșului, ziaristul a fost acoperit cu pământ, alături de camaradul său de arme, Petre Găvănescu, de explozia unui obuz la foarte mică distanță de aceștia. Amândoi au scăpat cu viață, iar Șeicaru a făgăduit să ridice în acest loc, atunci când va avea posibilități materiale, o mănăstire, în semn de mulțumire lui Dumnezeu, dar și în memoria tuturor eroilor care au căzut pentru o Românie Mare, după cum nota el însuși în actul de donație a mănăstirii către Mitropolia Olteniei, document notificat la Munchen la data de 24 martie 1975.

Tot Pamfil Șeicaru este și ctitorul Monumentului Eroilor de la Mărășești, precum și a două alte monumente închinate victimelor războiului, în Franța și Ucraina.

Mănăstirea Sfânta Ana a fost construită între anii 1936 și 1939, perioadă în care Șeicaru era director al ziarului Curentul și deputat în Parlamentul României. Mănăstirea, care trebuia să poarte hramul Sfânta Ana, după numele mamei ctitorului său, nu a fost sfințită imediat după încheierea lucrărilor de construcție.

Episcopul Vasile Lăzărescu, viitorul mitropolit al Banatului, a refuzat târnosirea, pe motiv că episcopia nu-și dăduse acordul și nu sfințise locul de amplasare a mănăstirii. Sfințirea așezământului de maici a fost întârziată apoi de izbucnirea celui de-al doilea război mondial și, ulterior, de schimbarea regimului politic.

Ctitoria lui Pamfil Șeicaru, în amitirea eroilor căzuți în primul război mondial, a funcționat până în anul 1945, când, odată cu venirea comuniștilor, a fost transformată pe rând în sanatoriu pentru bolnavii de tuberculoză, tabără pentru copii, chiliile călugărițelor au fost transformate în locuri de cazare, iar în biserică a funcționat un restaurant, pe lângă restaurant, și o discotecă.

În anul 1990, Mănăstirea Sfânta Ana a fost preluată de proprietarul de drept, dându-i-se și menirea pentru care a fost făcută. Astfel, abia la data de 2 decembrie 1990, mănăstirea a fost sfințită de episcopul Damaschin Severineanul, vicar al Mitropoliei Olteniei, ajutat de un sobor de preoți localnici.

Ridicarea Mănăstirii Sfânta Ana a fost precedată, pe la 1935, de tăierea prin pădure a unui drum de acces pietruit, lung de 1,5 km, numit Drumul Eroilor, ce urca din centrul vechii Orșove pe Dealul Moșului. Pe parcursul său, drumul era străjuit de șapte troițe și bănci de popas sculptate din lemn de stejar masiv, în care erau săpate dedicații pentru fiecare regiment care a participat la luptele de la Alion, Cerna și Orșova, în perioada august-noiembrie 1916. Troițele s-au deteriorat treptat, dispărând prin anii 1960.

Complexul monahal inițial a fost alcătuit dintr-o biserică de lemn, cu elemente de stil tradițional românesc, și chilii pe ambele părți, ansamblul având forma literei U. În ultimul deceniu a mai fost construită clopotnița cu un altar de vară și un fost bloc de alimentație publică în care funcționează actualmente Muzeul memorial Pamfil Șeicaru, biblioteca, trapeza și un atelier de croitorie.

Mănăstirea Sfânta Ana este o oază de liniște în mijlocul naturii, e un mic univers protejat de copaci, ferit de lumea înconjurătoare. În zare, Dunărea sclipește necontenit, invitându-te la o ședere liniștită, o ședere în care comunicarea esențială e de la suflet la suflet, cuvintele nemaiavându-și rostul.

Prof. Marinela Tiran

Școala Gimnazială „Simion Bărnuțiu” Bocșa

CREŞTIN CA TINE SUNT ŞI EU

MILOSTENIA

”Când faci prânz sau cină, nu chema pe prietenii tăi, nici pe fraţii tăi, nici pe rudele tale, nici vecinii, să te cheme şi ei, la rândul lor, pe tine şi să-ţi fie ca răsplată bogaţă.... Ci, când faci un ospăţ, cheamă pe săraci, pe neputincioşi, pe şchiopi, pe orbi, Şi fericit vei fi că nu pot să-ţi răsplătească. Căci ţi se va răsplăti la învierea drepţilor." *Multi oameni minunați, (...) care s-au trudit să-i întoarcă pe cei rătăciti, au căzut în patimi şi s-au omorât pe ei înşişi sufleteste. (...)* **Ei nu s-au îngrijit de sufletele lor, ci au intrat în marea acestei lumi pentru a vindeca sufletele altora, în timp ce, ei înșiși erau bolnavi. (Sfântul Isaac Sirul)**

Milostiv este cel ce miluiește pe aproapele din cele ce le- a primit el de la Dumnezeu, fie bani, fie mâncăruri, fie rugăciune, fie putere de a mângâia pe cel ce are lipsă de ea, socotindu-se că e datornic. Milostenia desăvîrșită este aceea pe care ne-a arătat-o Hristos, care a răbdat moartea pentru noi, punându-se pildă pentru noi, ca și noi să ”murim” pentru alții, nu numai pentru prieteni ci și pentru dușmani când vremea o cere. (Prodan Emil, clasa a X-a B)

Milostenia este printre cele mai înalte virtuți ale iubirii creștine. A face milă este de fapt cheia învățăturii lui Hristos și multe din parabole vorbesc despre ea. Mila este acea înclinație a sufletului uman de a ieși din egoismul ce îi este caracteristic. Este cu siguranță o formă de iubire. De multe ori cînd spunem milă ne gândim la cineva care are nevoie de ajutor, cineva aflat într-o suferință fizică sau morală. (Ciupe Andreea, clasa a XII-a B)

Milostenia este mama dragostei, a dragostei care caracterizează creștinismul care este mai mare decât toate semnele și minunile și prin care ucenicii se aseamănă cu Hristos. Ea este doctoria păcatelor noastre, leacul curățirii murdăriei din sufletele noastre și scara care duce la cer. (Pahonțu Andreea, clasa a IX-a B)

A oferi celui de lângă tine, celui pe care-l întâlnești pe stradă, acasă, la școală un zâmbet și nu o încruntare, a-i da o mână de ajutor cuiva care are nevoie, a mângâia pe cineva suferind, a-i oferi o vorbă bună (nu întâmplător când spunem "bună ziua", "noapte bună"). A gândi frumos despre cineva, a învăța pe cineva drumul drept, sunt gesturi simple, cărora le-am pierdut parcă înțelesul. De multe ori, chiar în Biserică fiind, ne îmbrâncim, ne supărăm pe cel de lângă noi, îl certăm. Sau, după terminarea slujbei, acasă, ne supărăm pe vecinul nostru, pe semenul nostru etc., vinovați deodată de niște greșeli capitale - cea mai frecventă fiind aceea de a nu fi făcut ceea ce credeam noi ca trebuie să facă, uitând de fapt, că suntem diferiți și că de multe ori putem să gândim sau să acționăm diferit. Putem face și lucruri mai "mari": a merge într-un spital sau azil, încercând să aducem mângăiere unui bătrân, unui bolnav, a-i vizita pe orfani... (Losonczi Alexandra, clasa a XII –a B)

Rugăciunea pentru cineva este, poate, forma cea mai frumoasă și mai adevărată a milei: rugându-te pentru el, și raportându-te la Dumnezeu ca la instanța supremă, îl lași pe El să hotărască ceea ce e mai bine pentru omul acela. Totodată, fiind imaterială ca însăși esența sufletului, va acționa chiar acolo, în "miezul" ființei noastre, ca un medicament care "se duce" exact în locul unde e nevoie de el. De asemenea, prin rugăciunea pentru celălalt, e clar ca nu aștepți nici o răsplată. Încerci să faci bine și atât. (Coste Daniel a XI- a D)

Prof. Opriș Ludovica

Liceului Tehnologic”Voievodul Gelu” Zalău,

DIDACTICA

Cărțile bisericești și rolul acestora în dezvoltarea culturii și literaturii naționale

Începând cu secolele XIII-XIV, măreția Bizanțului ajunsese și la curțile domnitorilor români. Mărturiile contemporane ale cronicilor bizantine atestă faptul că aceștia își trimiteau copiii la marea cetate de cultură. Căderea Constantinopolului, în 1453, nu a făcut altceva decât să răpească izvoarele literare slave din care ne adăpasem până atunci. Ca urmare a exodului bizantin, lumina Bizanțului a trecut la câteva popoare care nu doreau altceva decât să păstreze puritatea Ortodoxiei, fără a rămâne izolate de restul Europei. În Țările Române apare o nouă idee: naționalizarea limbii literare. Putem afirma că literatura românească veche și cultura noastră își află începuturile în tinda mănăstirilor și bisericilor, în care se citeau slovele ceasloavelor, cazaniilor și predosloviilor.

Cele mai vechi texte literare care ni s-au păstrat datează din prima jumătate a secolului al XVI-lea. Marea lor majoritate au conținut religios și erau scrise în limba slavonă dar sunt câteva și în latină și maghiară. Toate au fost traduse și alcătuiesc un corpus care reflectă un aspect arhaic al limbii române. Majoritatea textelor românești din secolul XVI, manuscrise sau tipărite sunt unilingve, dar erau și unele bilingve, româno-slavone.

Epoca veche a literaturii se caracterizează prin apartenența ei la Biserica Ortodoxă. Această cultură eminamente bisericească va domina și condiționa literatura românească în toată perioada Evului Mediu, poziția Bisericii în viața culturală nu putea fi, în mod obiectiv, decât una de excepție. "Țările Române nu au fost niciodată în afara Europei" (George Călinescu), de aceea, la numai șase decenii de la celebra invenție a lui Gutenberg (1447), apărea cea mai veche încercare de a tipări Sfânta Scriptură în limba română – Palia de la Orăștie (1582).

Redescoperirea literaturii patristice, dogmatice sau chiar liturgice în original, va pune serioase probleme cărturarilor români, care, datorită subtilităților de conținut, au fost nevoiți să descopere noi posibilități de dezvoltare a limbii române. Astfel, ierarhi precum mitropolitul Dosoftei, în prefața Psaltirii, spune că "și acia puțână sărbie ce o învață de nu o înțelegia, încă s-au păstrat în țară", observație întărită de mitropolitul Teodosie, în Țara Românească, care, referindu-se la limba slavonă, afirma: "preoții noștri care pre la sate nici de cum înțelegând limba aceia, orânduielile bisericii nu se face pe deplin…", iar Antim Ivireanul spunea: "această limbă ce în bisericele dumnezeesci noi ne-am obicinuit a ceti… ne este străină, nu a noastră".

Traducându-se în limba română, aceste cărți de cult au fost folosite și în învățământ. La români, tiparul și cartea tipărită au fost considerate întotdeauna o "bogăție duhovnicească".

La Brașov, diaconul Coresi se pune în serviciul ideii de tipărire a cărților sfinte în limba română: "și am scris aceste cărți de învățătură să fie popilor românești să înțeleagă să învețe rumânii cine-s creștinii"; "dacă văzui că mai toate limbi au cuvântul lui Dumnezeu în limba lor, numai noi rumânii nu avem" (Psaltirea românească).

Mitropolitul Dosoftei a fost fără doar și poate ierarhul român care a revoluționat, prin activitatea sa largă, cuprinzătoare și susținută, opera de traducere a principalelor cărți de cult în limba română, despărțindu-se de influența slavonă incomprehensibilă. Dosoftei tălmăcește pe românește substanța umană a psalmilor, mai înainte de a o transpune în limba română, simțind biblic realitatea românească.

În Țara Românească, mitropolitul Antim Ivireanul depune o muncă istovitoare de introducere a limbii române în cult.

Operele acestor mari ierarhi din perioada Evului Mediu sunt străbătute de fiorul mișcării ce cuprinsese Europa. Această mișcare de emancipare nu a fost numai în folosul poporului, ci a fost considerată un efort susținut de comunicare a adevărurilor fundamentale și de angajare a unor dialoguri cu întreaga Europă.

Scrisul religios, acoperă şi ilustrează domenii multiple, de la creaţia literară până la exegeza ştiinţifică de aleasă ţinută, de la textul de tip tehnic şi administrativ până la publicistică, este în mod indiscutabil o componentă structurală, definitorie a culturii româneşti.

Unii exegeţi consideră cartea bisericească, tipărită şi manuscrisă, dominantă, prin numărul textelor ilustrative, prin poziţia, prin importanţa, prin circulaţia acestora şi îndeosebi prin spiritul, respectiv prin atitudinea pe care ele le ilustrau.

Cel dintâi secol al scrisului în limba română îşi are începuturile, după cum dovedesc ultimele cercetări în domeniu, nu la mijlocul veacului al XVI-lea, cum indică datarea majorităţii scrierilor astăzi cunoscute, ci mai devreme.

Constatarea că cele mai vechi texte cunoscute astăzi, datând cel mai devreme din jurul anului 1550, sunt copii sau prelucrări ale unor versiuni anterioare pierdute susţine indirect această ipoteză. Secolul al XVI-lea, primul din istoria scrisului religios românesc şi implicit din istoria scrisului în limba română, este epoca în care apare remarcabila unitate a grafiei chirilice. În acest secol, de coexistenţă a scrisului în limba română, încă timid ilustrat, cu scrisul în limbile sacre, apar traducătorii, care au reuşit să învingă destul de repede atât dificultăţile create de caracterul incipient al utilizării românei ca limbă de cultură, cât şi prestigiul formei surselor străine (majoritar slavone, dar adesea şi latineşti sau maghiare).

Potrivit ultimelor cercetări întreprinse de Alexandru Mareş, Psaltirea Hurmuzaki a fost copiată anterior redactării Scrisorii lui Neacşu (1521), filigranul hârtiei manuscrisului indicând o dată cuprinsă undeva între anii 1491 şi 1515.

Mitropolitul Varlaam al Moldovei

Cartea românească de învățătură a Mitropolitului Varlaam cuprinde 74 de predici în care, plecând de la textul Sfintei Evanghelii, se dau sfaturi privitoare la îndepărtarea viciilor și patimilor, și de ajutorarea aproapelui.

Sunt introduse legende hagiografice precum cele despre sfinții Gheorghe, Dimitrie, Petru și Pavel, Ioan cel Nou, Sfânta Paraschiva, preluându-le din Cazania tradusă de Udriște Năsturel sau din Cazania lui Coresi. Folosește o limbă curățită de expresiile slave, având la bază limba populară română, cu fraze pline de expresii plastice dovedind talent literar. Un scurt fragment spune așa: "Ce easte frica războiului: Două oști stau împotrivă cu arme întrarmați. Săbiile strălucesc, săgețile acopăr soarele, sângele se varsă pe pământ ca pâraiele. Trupurile voinicilor zac ca snopii în vremea secerei." El are un rol important în formarea limbii române literare vechi, fiindcă scrie pentru “întreaga semințe românească", într-un stil literar.

Activitatea sa este bogată și cuprinde următoarele scrieri: Cele șapte taine, Răspunsul la catehism, Pravila (1646). În Cele șapte taine arată că mântuirea se face prin ele. Se explică necesitatea unor canoane pentru diferitele păcate. Cartea "Răspunsul la catehism" combate tezele protestante din "Catehismul luteran" tipărit în 1544 la Sibiu, pe care îl găsește la Udriște Năsturel. Pravila tipărită în 1646 introduce limba română în cancelaria domnească, este o replică la Pravila tipărită la Govora de către Matei Basarab. Varlaam reprezintă cel mai bine momentul de înflorire a culturii din Moldova în timpul lui Vasile Lupu.

Mitropolitul Dosoftei - Psaltirea în versuri - 1673.

Are ca model pe Ian Kochanowski care tradusese Psaltirea în limba poloneză. Traducerea psaltirii i-a cerut multă muncă, fiindcă o prelucrează cu ritmul, rima, metrica poeziei populare și dă o culoare specific națională temelor biblice. El face efortul de a adapta limba română la problemele limbajului poetic și dovedește capacitatea limbii române pentru o activitate literară. El face pași importanți pentru introducerea limbii române în oficierea cultului creștin ortodox. Imaginile folosite creează o stare afectivă pentru receptarea mesajului religios: "Am mâncat pâine cu zgură / Şi lacrimi în bătătură / De fața mâniei Tale", "În ce chip dorește cerbul apa de fântână / Cându-l strânge setea de-l arde-n plămână / Sufletul meu, Doamne, așa Te dorește".

Unii psalmi, datorită versificației populare minunate, au pătruns în colinde, în cântecele de stea, în dramele populare ca Vifleemul. Pentru talentul său literar el este considerat primul poet cult din literatura noastră.

Viețile Sfinților cuprinde traduceri din grecește și sârbește ale unor legende hagiografice. În prima parte cuprinde legende referitoare la Domnul Iisus, la Maica Domnului, la Apostoli. De exemplu ne povestește felul în care Domnul Iisus și-a imprimat chipul pe o năframă si i-o trimite lui Avgar. Acesta se vindecă închinându-se la această icoană a Domnului. În partea a doua se cuprind legende ale martirilor și asceților având ca idee centrală ajutorul dat de Domnul Iisus. Astfel Sfântul Tars este pus într-un sac cu vipere și aruncat în mare, este scos de îngeri și merge pe valuri. Sunt cuprinse legendele sfinților Alexie, Eustațiu, a celor șapte coconi din Efes, a Sfintei Tecla etc.

Mitropolitul Antim Ivireanul

Didahiile sunt o suită de predici cu caracter moralizator, în care apar accente critice cu privire la lăcomia turcilor. Antim Ivireanul se considera un doctor sufletesc și de aceea face din literatură o armă ideologică creștină folosind imagini pline de tâlc: "Şi când ieșim de la biserică să nu ieșim deșerți, ci să facem cum face ariciul, că după ce merge la vie, întâi se satură el de struguri și apoi scutură vița de cad boabele pe jos și se tăvălește pe jos de se înfig în ghimpii lui și duce și fiilor."

Didahiile au un stil vioi, idei precise, un accentuat spirit critic la adresa moravurilor și instituțiilor epocii. Ele sunt pagini de literatură realistă, fiindcă tema, eroii, subiectul sunt luate din viața socială.

Mitropolitul Simion Ştefan

Traducerea Noului Testament s-a făcut după un text elin comparat cu unul slav. Pentru realizarea traducerii s-au adoptat neologisme, cărora li s-a dat o haină românească: sinagogă, iotă, canon, areopag, teatron, ceea ce este o dovadă că s-a folosit textul Septuagintei. Textul are 23 de predoslovii la fiecare din cărțile Noului Testament. Ele au fraze concise, clare și aparțin, după stil, aceluiași autor. În Predoslovie, adică cuvântul introductiv, Simion Ştefan pune problema limbii române unitare, fiindcă era conștient de unitatea poporului român: "Bine știm că, cuvintele trebuie să fie ca banii, că banii aceia sunt buni, carii umblă în toate țările, așa și cuvintele acelea sunt bune, care le înțeleg toți."

Se remarcă diferitele dialecte și rolul cărturarilor în modelarea limbii. Alături de Cazania lui Varlaam, de Psaltirea lui Dosoftei, textul Noului Testament a stat la temelia formării limbii noastre literare. În același timp predosloviile și notele laterale pot fi considerate primul manual de exegeză teologică.Textul a fost preluat în **Biblia de la București**, fiindcă așa cum spunea mitropolitul Andrei Şaguna: "limba Bibliei pentru un popor numai odată se poate face."

Biblia apărută în 1688 este un monument al limbii române literare. S-a folosit pentru redactarea textului traducerea făcută de spătarul Nicolae Milescu după o ediție în limba greacă (Frankfurt 1597), Biblia tipărită la Anvers (1595), Biblia de la Ostrog (1581). Revizia textului a făcut-o mitropolitul Dosoftei, dar în mare măsură s-au ocupat de traducere frații Șerban și Radu Greceanu.

Textul este realizat într-o limbă română literară unitară, folosindu-se atât elementele graiului muntean, cât și formele impuse de cărțile religioase tipărite în Moldova, precum și de literatura istoriografică din secolele XV-XVI. Este cea dintâi operă de unitate națională în domeniul moral, de unde pleacă pe urmă toate celelalte forme de activitate socială.

Biblia de la București este o operă monumentală, care sintetizează efortul îndelungat al cărturarilor români, de a scrie, citi și oficia cultul religios ortodox în limba română. Nicolae Cartojan în "Istoria literaturii române vechi" spunea: “Prin Biblia de la București se pune în circulație o limbă literară, care reprezintă sinteza eforturilor tuturor scriitorilor ecleziastici români de până atunci și se deschide calea pe care se va dezvolta limba română literară de mai târziu."

Iată așadar că Biserica Ortodoxă Română a avut o contribuție majoră la formarea şi promovarea culturii neamului românesc.

Odată cu primele încercări de organizare statală, rolul Bisericii în dezvoltarea culturii şi civilizației românești a urmat modelul bizantin, o seamă de personalități eclesiale: episcopi, preoţi sau călugări, dintre care au fost menționate doar câteva nume, au îndrumat principala activitate culturală din epocă.

Primele tipografii din spațiul românesc au apărut la mai puțin de o jumătate de veac de la invenția lui Gutenberg (1455), funcționând, în incinta unor mănăstiri sau centre episcopale, la Târgoviște, București, Iași, Buzău, Snagov, Râmnic, ori Neamț, iar primii meșteri tipografi au făcut parte din cler: ieromonahul Macarie, diaconul Coresi, Mitopolitul Dosoftei, Mitopolitul Varlaam, Sfântul Antim Ivireanul, viitorul mitropolit și alții. Unele tipărituri au fost premiere internaționale, precum "Liturghierul" de la Târgoviște, tipărit în 1508 în slavonă, fiind primul Liturghier ortodox din lume.

Pleiade întregi de episcopi sau mitropoliți au fost scriitori, poeți, traducători sau creatori de cultură, artă şi civilizație românească

Mihai Eminescu, cunoscând rolul Bisericii și al credinței creștine în dezvoltarea culturii și a limbii române ca veșmânt viu al învățăturilor de credință și al cultului liturgic, a numit Biserica Ortodoxă Română: **„maica spirituală a neamului românesc, care a născut unitatea limbii şi unitatea etnică a poporului.”**

BIBLIOGRAFIE

1. http://www.dacoromania.inst-puscariu.ro/articole/2012_1_4.pdf
2. http://www.academia.edu/7170049/Literatura_romana_veche_Bal%C5%A3atu_DOC
3. http://sebastianstanculescu.ro/scrisul-diaconul-coresi/
4. https://www.academia.edu/35593529/%C3%8Enceputurile_%C8%99i_biruin%C8%9Ba

Profesor: Petrean Paul

Liceul Tehnologic “Mihai Viteazul” Zalău

SINAXAR

SFÂNTUL CUVIOS ANTONIE CEL MARE

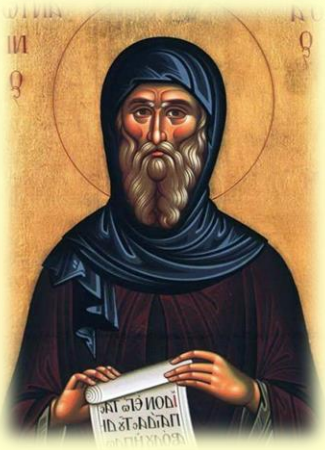

An de an, la 17 ianuarie, creştinii ortodocşi îl prăznuiesc pe "părintele monahilor", aşa cum este numit Sfântul Antonie cel Mare, unul dintre cei mai mari asceţi, considerat în tradiţia monastică drept întemeietor al monahismului, alături de Sfântul Pahomie cel Mare.

Viaţa Sfântului Antonie cel Mare a fost scrisă, la scurtă vreme după trecerea la cele veşnice, de către ucenicul său, Sfântul Atanasie cel Mare, arhiepiscop de Alexandria. În "Vita Antonii" (Viaţa lui Antonie), Sfântul Atanasie cel Mare spune că Avva Antonie s-a născut în anul 251 în localitatea Coma, în Egiptul de Mijloc, într-o familie creştină înstărită, unde a învăţat să fie drept şi credincios.

La 20 de ani a rămas orfan de ambii părinţi, iar în grija lui a rămas sora mai mică şi gospodăria. Foarte des îşi punea întrebări despre calea pe care trebuie să o urmeze în viaţă. A găsit răspunsul într-una din zile, după ce ascultase cuvântul Sfintei Evanghelii în care Mântuitorul spune: "Dacă voieşti să fii desăvârşit, du-te, vinde averea ta, dă-o săracilor şi vei avea comoară în cer; după aceea, vino şi urmează-Mi" (Matei 19, 21). A considerat că acest îndemn îi era adresat direct, astfel că şi-a împărţit averea săracilor, a lăsat-o pe sora mai mică în grija unei comunităţi de fecioare şi s-a retras în singurătate. Cum în acei ani nu existau schituri şi mănăstiri, cei care voiau să ducă viaţă schimnicească, în post, rugăciune şi feciorie nu plecau din sat, ci îşi construiau mici colibe la marginea lor. O vreme, Sfântul Antonie a trăit într-o astfel de colibă, sub ascultarea unui alt ascet din zonă însă, după o vreme s-a stabilit într-un mormânt idolesc abandonat, unde a dus o viaţă de purificare interioară, cu post sever, rugăciune şi teribile lupte cu demonii.

Avea 35 de ani când a decis să se izoleze total. A sălăşluit într-o fortăreaţă părăsită, la marginea deşertului, în locul numit Pispir, pe malul drept al Nilului. Aici a petrecut 20 de ani de viaţă anahoretică. Ucenicul şi biograful său, Sfântul Atanasie cel Mare, povestea în cartea amintită: "Priveghea atât de mult că, de multe ori, petrecea toată noaptea fără să doarmă şi,

aceasta făcând-o nu o dată, ci de multe ori, se minunau toţi de el. Mânca o singură dată pe zi, după apusul Soarelui. Dar se întâmpla să mănânce şi numai o dată la două zile, iar de multe ori, la patru. Iar mâncarea lui era pâine şi sare; şi băutură, numai apă. Pentru dormit se îndestula cu o rogojină. Dar, de cele mai multe ori, se întindea pe pământ".

În anul 310 a plecat într-o călătorie la Alexandria, pentru a îmbărbăta martirii creştini prigoniţi de stăpânirea romană, în timpul persecuţiei împăratului Maximian. Cu toate că nu era cărturar, a fost învăţătorul şi dascălul multor cărturari ai vremii. Între aceştia s-a numărat şi Sfântul Atanasie, care spunea că pentru toţi a fost "ca o albină înţeleaptă".

În anul 312, Sfântul Antonie cel Mare s-a afundat mai mult în deşert, pe muntele Qalzam, nu departe de malul Mării Roşii, unde se află astăzi mănăstirea care-i poartă numele. Aici a trăit până la mutarea sa la Domnul, petrecută în anul 356. Nu a părăsit acele locuri decât pentru a-şi vizita ucenicii sau pentru a face o a doua călătorie la Alexandria, spre a-l susţine pe Sfântul Atanasie cel Mare, greu persecutat de facţiunea pro-ariană.

Înainte de trecerea la cele veşnice, Sfântul Antonie le-a lăsat ucenicilor un testament. I-a rugat să-l îngroape într-un loc ferit, pe care să nu-l descopere nimeni. Ruga i-a fost ascultată, iar ucenicii au păstrat taina locului în care a fost înhumat. Totuşi, în timpul lucrărilor de restaurare a mănăstirii Sfântului Antonie din Egipt, cercetătorii au ajuns la concluzia că mormântul s-ar afla sub sfânta masă a bisericii centrale a mănăstirii, însă, din respect faţă de testamentul lăsat de Avva, locul a rămas pecetluit, aşa cum Sfântul şi-a dorit: "(...) voi îngropaţi trupul meu (...) nimeni să nu ştie locul, afară de voi singuri. Iar eu, la Învierea morţilor, îl voi lua nestricăcios de la Mântuitorul".

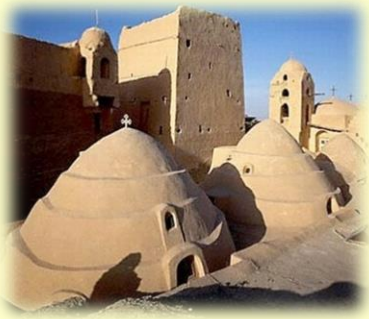

Prof.Şulumete Ioana- Anca
Şcoala Gimnazială „Simion Bărnuţiu"Zalău